

Język polski – wymagania na oceny

klasa 4

„Nowe słowa na start!” – program nauczania ogólnego języka polskiego (Nowa Era)

Czytanie, słuchanie i rozumienie tekstów

Ocena	Wymagania Uczeń:
dopuszczająca	Rozpoznaje podstawowe informacje i elementy tekstu: temat, bohaterów, wydarzenia, czas i miejsce, narratora lub podmiot liryczny, a także podstawowe elementy wiersza, środki stylistyczne, elementy realistyczne i fantastyczne oraz poznane gatunki.
dostateczna	Wyszukuje w tekście podstawowe informacje i przedstawia jego najważniejszą treść. Porządkuje wydarzenia, opisuje bohaterów oraz wskazuje elementy budowy wiersza, środki stylistyczne, elementy realistyczne i fantastyczne oraz cechy poznanych gatunków.
dobra	Samodzielnie wyszukuje i porządkuje informacje, określa temat i najważniejszą myśl tekstu, wyjaśnia związki między wydarzeniami, charakteryzuje bohaterów oraz wyjaśnia funkcję poznanych elementów tekstu.
bardzo dobra	Analizuje informacje z różnych fragmentów, wyjaśnia zależności między treścią, budową i sposobem przedstawienia oraz uzasadnia wnioski dotyczące bohaterów, języka i wymowy utworu.
celująca	Samodzielnie i dogłębnie interpretuje tekst, dostrzega informacje nieoczywiste, ocenia postępowanie bohaterów, interpretuje znaczenie środków i sposobu przedstawienia oraz proponuje różne sposoby odczytania utworu.

Język

Ocena	Wymagania Uczeń:
dopuszczająca	Rozpoznaje podstawowe elementy budowy języka: litery, głoski, samogłoski, spółgłoski i sylaby, a także rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki, podmiot i orzeczenie. Rozróżnia zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące oraz synonimy i antonimy. W prostych przykładach poprawnie zapisuje wyrazy zgodnie z poznanymi zasadami pisowni „ó”, „u”, „ż”, „rz”, „ch”, „h”, wielkiej litery i „nie” oraz właściwie stosuje znaki na końcu zdania, cudzysłów, a także poprawnie posługuje się kursywą.

dostateczna	Nazywa poznane części mowy i podaje ich podstawowe właściwości: osobę, liczbę, czas i rodzaj czasownika oraz liczbę i rodzaj rzeczownika i jego związek z przymiotnikiem. Wskazuje podmiot i orzeczenie, rozróżnia typy zdań oraz podaje przykłady synonimów i antonimów. Rozumie i wyjaśnia zastosowanie poznanych zasad w typowych przykładach oraz poprawia wskazane błędy ortograficzne i interpunkcyjne.
dobra	Rozpoznaje i poprawnie stosuje poznane części mowy w wypowiedziach. Poprawnie odmienia rzeczowniki przez przypadki i liczby oraz czasowniki w poznanych czasach. Poprawnie dobiera formę przymiotnika do rzeczownika i stosuje przysłówki. Analizuje funkcję podmiotu i orzeczenia oraz dobiera typ zdania do sytuacji komunikacyjnej. Dobiera synonimy i antonimy do kontekstu. Stosuje poznane zasady w różnych ćwiczeniach i własnych wypowiedziach oraz poprawia popełnione błędy.
bardzo dobra	Analizuje funkcję i poprawność form poznanych części mowy, uwzględniając wpływ form czasownika na znaczenie wypowiedzi, funkcję przymiotników w opisie i poprawność form rzeczownikowych w kontekście. Analizuje budowę prostego wypowiedzenia, funkcję różnych typów zdań oraz znaczenie wyrazów w kontekście, świadomie różnicując słownictwo. Analizuje poprawność zapisu, wyjaśnia przyczyny błędów i samodzielnie dobiera właściwe rozwiązania w mniej typowych przykładach.
celująca	Świadomie i twórczo wykorzystuje różnorodne formy gramatyczne oraz bogactwo słownictwa do kształtowania znaczenia i stylu wypowiedzi, samodzielnie rozwiązuje problemy związane z odmianą rzeczowników i czasowników, dobiera formy do określonego efektu oraz przekształca budowę zdań, dostosowując je do wyrażanych emocji i intencji. Samodzielnie uzasadnia zastosowane rozwiązania, rozwiązuje problemy ortograficzne i interpunkcyjne oraz wykorzystuje poznane zasady w nowych sytuacjach.

Tworzenie wypowiedzi

Ocena	Wymagania Uczeń:
dopuszczająca	Tworzy krótką, prostą wypowiedź na podany temat, redagując proste pozdrowienia, podziękowania, notatkę, opis postaci lub przedmiotu, plan wydarzeń albo krótkie opowiadanie bez dialogu. Rozpoznaje podstawowe cechy poznanych form i z pomocą nauczyciela stosuje ich najważniejsze elementy, uwzględniając podstawowe informacje dotyczące tematu. Zachowuje ogólną zgodność wypowiedzi z wybraną formą.
dostateczna	Tworzy krótką wypowiedź na podany temat, wykorzystując poznane zasady tworzenia form wypowiedzi. Porządkuje podstawowe informacje, układa prostą kompozycję tekstu i zachowuje jego ogólną spójność.
dobra	Tworzy spójną i logiczną wypowiedź, dostosowaną do tematu, celu i sytuacji. Rozwija treść, porządkuje kompozycję oraz właściwie dobiera sposób przedstawienia informacji. Tworzy ramowy i szczegółowy plan wydarzeń oraz spójne opowiadanie o logicznym przebiegu.

bardzo dobra	Samodzielnie tworzy rozwiniętą i uporządkowaną wypowiedź. Świadomie dobiera słownictwo i poznane środki stylistyczne, przekształca informacje oraz dostosowuje sposób ich zapisu do celu. Projektuje kompozycję tekstu i redaguje go z dbałością o treść, język, ortografię i interpunkcję.
celująca	Tworzy oryginalną i przemyślaną wypowiedź, świadomie dobierając środki językowe i kompozycję do zamierzonego efektu. Twórczo przekształca poznane formy, tworzy plastyczne opisy i eksperymentuje ze sposobem budowania tekstu. Wieloetapowo doskonali własną wypowiedź, zwiększając jej precyzję, walory stylistyczne i skuteczność.

Komunikacja

Ocena	Wymagania Uczeń:
dopuszczająca	Wskazuje nadawcę i odbiorcę komunikatu oraz odróżnia podstawowe sytuacje oficjalne i nieoficjalne. Rozróżnia język mówiony i pisany. Zna podstawowe zasady grzeczności językowej.
dostateczna	Określa rolę nadawcy i odbiorcy oraz cel prostej wypowiedzi. Wyjaśnia podstawowe różnice między komunikacją oficjalną i nieoficjalną oraz językiem mówionym i pisanym. Stosuje podstawowe zasady grzeczności językowej.
dobra	Dostosowuje sposób wypowiedzi do odbiorcy i sytuacji. Aktywnie uczestniczy w rozmowie i przestrzega zasad komunikacji. Stosuje odpowiedni język w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych.
bardzo dobra	Świadomie dostosowuje sposób formułowania wypowiedzi do sytuacji komunikacyjnej. Uwzględnia stanowisko innych osób i odpowiednio reaguje na ich wypowiedzi. Interpretuje znaczenie gestów, mimiki, tonu głosu i innych elementów komunikacji.
celująca	Projektuje komunikat, przewidując potrzeby i reakcje odbiorcy. Prowadzi rozmowę, konstruktywnie reaguje na różne stanowiska i pomaga budować porozumienie. Świadomie i twórczo wykorzystuje różne sposoby komunikowania się do osiągnięcia zamierzonego celu.

Język polski – wymagania na oceny

klasa 5

„Nowe słowa na start!” – program nauczania ogólnego języka polskiego (Nowa Era)

Kształcenie literackie i kulturowe

Ocena	Wymagania Uczeń:
dopuszczająca	W podstawowym zakresie rozumie treść omawianych utworów i wskazuje ich najważniejsze elementy. Rozpoznaje poznawane gatunki, w szczególności mit, opowiadanie, nowelę i powieść. Wskazuje bohaterów, wydarzenia, narratora oraz podstawowe środki stylistyczne. Z pomocą nauczyciela określa temat utworu.
dostateczna	Przedstawia treść i omawia podstawowe elementy świata przedstawionego. Rozpoznaje cechy poznawanych gatunków, w tym noweli i powieści. Charakteryzuje bohaterów, określa sposób prowadzenia narracji oraz rozpoznaje podstawowe elementy budowy utworu poetyckiego. Formułuje proste wnioski dotyczące tematyki i problematyki tekstu.
dobra	Analizuje poznawane utwory, wyjaśniając związki między ich treścią, budową i kreacją bohaterów. Określa funkcję narracji, kompozycji i środków stylistycznych. Interpretuje motywy i problemy przedstawione w tekstach oraz uzasadnia własne sądy odwołaniami do utworu.
bardzo dobra	Wnikliwie interpretuje teksty literackie i kultury, dostrzegając zależności między ich formą, językiem, kompozycją i znaczeniem. Rozpoznaje znaczenia przenośne, analizuje sposób kreowania bohaterów i narracji oraz dostrzega związki między różnymi tekstami kultury. Formułuje logiczne i wieloaspektowe wnioski.
celująca	Twórczo i samodzielnie interpretuje teksty, dostrzegając ich wieloznaczność i różne możliwości odczytania. Łączy poznane utwory z innymi dziełami i zjawiskami kultury. Formułuje oryginalne hipotezy interpretacyjne i przekonująco je uzasadnia.

Kształcenie językowe

Ocena	Wymagania Uczeń:
dopuszczająca	W podstawowym zakresie zna i stosuje wiadomości z zakresu fonetyki, fleksji, składni, komunikacji językowej, ortografii i interpunkcji. Rozpoznaje podstawowe formy gramatyczne, części zdania i rodzaje wypowiedzeń. Zna podstawowe zasady poprawnego posługiwania się językiem oraz korzystania ze słowników i innych źródeł informacji.

dostateczna	Stosuje poznane zasady językowe w typowych sytuacjach. Poprawnie posługuje się poznanymi formami gramatycznymi i konstrukcjami składniowymi. Rozpoznaje zależności między elementami wypowiedzi oraz stosuje podstawowe zasady komunikacji, ortografii i interpunkcji.
dobra	Wykorzystuje wiedzę językową w analizie i tworzeniu wypowiedzi. Poprawnie stosuje poznane zasady gramatyczne i składniowe, dostosowuje środki językowe do celu i sytuacji komunikacyjnej oraz potrafi uzasadnić ich zastosowanie.
bardzo dobra	Świadomie i funkcjonalnie posługuje się wiedzą o języku. Analizuje budowę i znaczenie wypowiedzi, sprawnie przekształca jej konstrukcje oraz dobiera środki językowe do odbiorcy, celu i sytuacji. Samodzielnie wyjaśnia zastosowanie poznanych zasad poprawności językowej.
celująca	Twórczo wykorzystuje wiedzę o języku w różnych sytuacjach komunikacyjnych. Dostrzega zależności między formą, budową i znaczeniem wypowiedzi. Świadomie kształtuje własny język, krytycznie ocenia poprawność i funkcjonalność wypowiedzi oraz dba o jej precyzję, kulturę i estetykę.

Tworzenie wypowiedzi

Ocena	Wymagania Uczeń:
dopuszczająca	Rozpoznaje podstawowe cechy poznawanych form wypowiedzi i podejmuje próbę ich tworzenia, w szczególności opowiadania, sprawozdania, charakterystyki oraz wypowiedzi użytkowych. Tworzy krótkie i zrozumiałe wypowiedzi na określony temat, zachowując podstawowy porządek i podejmując próbę wyrażenia własnego zdania.
dostateczna	Samodzielnie tworzy spójne wypowiedzi w poznanych formach, zachowując ich podstawowe cechy. Porządkuje informacje, stosuje właściwą kompozycję i akapity oraz formułuje proste uzasadnienie własnego stanowiska.
dobra	Tworzy poprawne, logiczne i rozwinięte wypowiedzi, odpowiednio dobierając treści do tematu i formy. Wykorzystuje trafne przykłady i argumenty, rozwija własne myśli oraz zachowuje spójność i właściwą kompozycję tekstu.
bardzo dobra	Tworzy rozbudowane i przemyślane wypowiedzi, świadomie dostosowując ich treść, formę i język do celu, odbiorcy i sytuacji. Samodzielnie selekcjonuje i porządkuje informacje, rozwija argumentację oraz dba o spójność, kompozycję i poprawność wypowiedzi.
celująca	Tworzy dojrzałe, samodzielne i oryginalne wypowiedzi, świadomie wykorzystując możliwości wybranej formy. Trafnie dobiera informacje, argumenty, przykłady i środki językowe, tworząc przekaz precyzyjny, przekonujący i interesujący dla odbiorcy.

Kształcenie literackie i kulturowe

Ocena	Wymagania Uczeń:
dopuszczająca	W podstawowym zakresie rozumie treść omawianych utworów i wskazuje ich najważniejsze elementy. Rozpoznaje poznane gatunki literackie oraz środki stylistyczne, w tym wyraz dźwiękonaśladowczy, apostrofę i powtórzenie. Z pomocą nauczyciela określa temat utworu, wyraża swoje wrażenia i prostą opinię na jego temat.
dostateczna	Rozumie podstawowy sens omawianych utworów i tekstów kultury. Przedstawia ich treść, wskazuje najważniejsze elementy świata przedstawionego i rozpoznaje cechy poznanych gatunków. Określa tematykę utworu, charakteryzuje głównych bohaterów oraz rozpoznaje zastosowane środki stylistyczne oraz znaczenia dosłowne i przenośne. Formułuje proste wnioski i opinie, odwołując się do treści tekstu.
dobra	Samodzielnie i poprawnie odczytuje utwory literackie i teksty kultury. Określa ich tematykę i problematykę, charakteryzuje bohaterów oraz rozpoznaje środki stylistyczne i określa ich funkcje. Rozpoznaje cechy gatunkowe utworów i dostrzega elementy realistyczne oraz fantastyczne. Formułuje własne rozumienie utworu i uzasadnia swoje opinie, odwołując się do tekstu.
bardzo dobra	Samodzielnie i świadomie analizuje oraz interpretuje utwory literackie i teksty kultury. Trafnie posługuje się pojęciami literackimi, dostrzega związki między treścią, formą i problematyką utworu oraz określa funkcje zastosowanych środków stylistycznych. Formułuje logiczne i uzasadnione wnioski, uwzględnia wartości i konteksty obecne w utworze.
celująca	Samodzielnie, dojrzałe i twórczo interpretuje utwory literackie i teksty kultury. Dostrzega nieoczywiste znaczenia, wartości i różnorodne konteksty. Łączy teksty i zjawiska kultury formułując oryginalne i dobrze uzasadnione sądy.

Kształcenie językowe

Ocena	Wymagania Uczeń:
dopuszczająca	Opanował podstawowe wiadomości dotyczące budowy i funkcjonowania języka. Nazywa poznane części mowy, w tym zaimek, partykułę i wykrzyknik, oraz wskazuje ich podstawowe formy i funkcje. Wykonuje proste zadania z zakresu fleksji, składni i słownictwa według wzoru. Odróżnia podstawowe odmiany polszczyzny i dostosowuje wypowiedź do typowej sytuacji komunikacyjnej. Stosuje podstawowe zasady poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej.

dostateczna	Rozumie podstawowe wiadomości o języku i stosuje je w typowych sytuacjach. Określa formy i funkcje poznanych środków językowych oraz stosuje podstawowe zasady fleksji, składni i poprawności językowej. Rozumie znaczenie podstawowego słownictwa i frazeologizmów. Rozróżnia odmiany polszczyzny i dostosowuje wypowiedź do sytuacji komunikacyjnej.
dobra	Samodzielnie stosuje wiedzę o budowie i funkcjonowaniu języka. Poprawnie posługuje się poznanymi formami gramatycznymi i konstrukcjami składniowymi oraz wykorzystuje wiedzę o słownictwie w wypowiedziach. Dostosowuje sposób wyrażania się do sytuacji, celu i odbiorcy. Stosuje zasady poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej oraz potrafi korygować błędy.
bardzo dobra	Świadomie i samodzielnie analizuje zjawiska językowe oraz funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o języku. Sprawnie posługuje się gramatyką, składnią i słownictwem, dostrzegając ich wpływ na znaczenie i charakter wypowiedzi. Świadomie dobiera środki językowe do sytuacji, celu, odbiorcy i intencji oraz dba o poprawność i skuteczność komunikacyjną.
celująca	Twórczo i świadomie wykorzystuje wiedzę o języku do analizowania i tworzenia różnorodnych wypowiedzi. Biegle posługuje się środkami gramatycznymi, składniowymi i leksykalnymi, dostrzega zależności między ich formą, znaczeniem i funkcją oraz celowo dobiera je do sytuacji komunikacyjnej. Samodzielnie ocenia poprawność i skuteczność własnych wypowiedzi, uzasadnia zastosowane rozwiązania i bezbłędnie stosuje zasady poprawności językowej.

Tworzenie wypowiedzi

Ocena	Wymagania Uczeń:
dopuszczająca	Tworzy krótkie, zrozumiałe wypowiedzi, zachowując podstawowe zasady kompozycji i spójności. Z pomocą tworzy charakterystykę, opis, opowiadanie, prostą wypowiedź argumentacyjną i list oficjalny. Formułuje proste stanowisko i podaje podstawowe uzasadnienie.
dostateczna	Tworzy spójne i logiczne wypowiedzi, zachowując podstawowe cechy wymaganej formy. Samodzielnie przedstawia bohatera, tworzy opis, rozwija opowiadanie oraz formułuje argumenty. Dostosowuje wypowiedź do sytuacji komunikacyjnej i stosuje podstawowe zasady językowe, ortograficzne oraz kompozycyjne.
dobra	Tworzy poprawne, uporządkowane i spójne wypowiedzi, odpowiednio dobierając treść i środki językowe do celu. Rozwija charakterystykę, opis i opowiadanie, formułuje argumenty oraz wykorzystuje fakty i przykłady. Stosuje akapity, zasady spójności i etykiety językowej, a także podstawowe środki perswazji.
bardzo dobra	Samodzielnie tworzy rozbudowane, logiczne i poprawne wypowiedzi, świadomie dostosowując ich formę, kompozycję i język do celu oraz sytuacji komunikacyjnej. Trafnie charakteryzuje postacie, tworzy opisy, rozwija narrację i buduje wypowiedzi argumentacyjne. Dobiera argumenty, środki perswazji i słownictwo, dbając o spójność, poprawność oraz kulturę wypowiedzi.
celująca	Tworzy dojrzałe, samodzielne i oryginalne wypowiedzi, twórczo wykorzystując wiedzę o języku, literaturze i poznanych formach. Sprawnie łączy informacje, argumenty i środki językowe, świadomie kształtując przekaz. Wyróżnia się precyzją, bogactwem języka, trafnością argumentacji oraz umiejętnym dostosowaniem wypowiedzi do celu, odbiorcy i sytuacji komunikacyjnej.

Język polski – wymagania na oceny

klasa 7

„Nowe słowa na start!” – program nauczania ogólnego języka polskiego (Nowa Era)

Kształcenie literackie i kulturowe

Ocena	Wymagania Uczeń:
dopuszczająca	W podstawowym zakresie rozumie treść omawianych utworów, wskazuje ich najważniejsze elementy. Rozróżnia podstawowe rodzaje i najprostsze cechy wybranych gatunków, w szczególności komedii, fraszki, pieśni, trenu, ballady i tragedii. Wykonuje proste zadania dotyczące lektury, korzystając ze wskazówek nauczyciela.
dostateczna	Rozumie podstawowy sens poznawanych tekstów literackich i kulturowych. W prosty sposób przedstawia ich treść oraz główne elementy, wykorzystując proste pojęcia literackie do ich opisu. Formułuje podstawowe, dosłowne wnioski i oceny, opierając się na informacjach podanych wprost. Odtwarza najprostsze związki między tekstem a omawianym kontekstem kulturowym.
dobra	Samodzielnie i poprawnie odczytuje teksty literackie i teksty kultury, wyjaśnia ich sens, wskazuje główne elementy i problematykę. Swoje opinie uzasadnia odwołaniem do treści, tworząc spójne i logiczne wypowiedzi interpretacyjne.
bardzo dobra	Samodzielnie, świadomie odczytuje oraz interpretuje teksty kultury, trafnie posługując się pojęciami literackimi, wnikliwie analizując ich treść, formę i konteksty. Formułuje logiczne i uzasadnione wnioski, które pokazują dojrzałe rozumienie wartości, problemów i znaczeń utworu.
celująca	Samodzielnie, dojrzałe i twórczo interpretuje teksty kultury, analizuje je wielostronnie i świadomie. Dostrzega ukryte sensy i konteksty, a także łączy różne dzieła i zjawiska kultury w spójną całość interpretacyjną. Formułuje oryginalne, dobrze uzasadnione sądy.

Kształcenie językowe

Ocena	Wymagania Uczeń:
dopuszczająca	Rozpoznaje podstawowe pojęcia i elementy językowe oraz wykonuje bardzo proste zadania według podanego wzoru, w tym wskazuje najważniejsze zjawiska fonetyczne i słowotwórcze. Odróżnia podstawowe konstrukcje językowe oraz stosuje je w najprostszych ćwiczeniach wymagających jedynie odtwórczego działania.

dostateczna	Rozumie podstawowe wiadomości o języku i stosuje je w prostych sytuacjach, w tym rozpoznaje i wyjaśnia najważniejsze zjawiska fonetyczne i słowotwórcze, rozróżnia podstawowe formy gramatyczne. Poprawnie zapisuje krótkie wypowiedzi zgodnie z normą językową oraz odróżnia podstawowe relacje znaczeniowe między wyrazami.
dobra	Rozumie i wyjaśnia zjawiska językowe, stosuje zasady poprawności w różnorodnych sytuacjach komunikacyjnych, samodzielnie analizuje budowę i znaczenie wyrazów oraz ocenia i poprawia podstawowe błędy, tworząc wypowiedzi zgodne z normą językową.
bardzo dobra	Świadomie i samodzielnie analizuje oraz tworzy złożone wypowiedzi językowe, wykorzystując wiedzę o budowie wyrazów, składni i fonetyce. Wyjaśnia mechanizmy językowe, interpretuje ich funkcje w tekście oraz uzasadnia własne decyzje językowe w sposób precyzyjny, logiczny i zgodny z normą.
celująca	Twórczo, świadomie i samodzielnie wykorzystuje zaawansowaną wiedzę o języku do analizowania, interpretowania i tworzenia poprawnych, logicznych oraz oryginalnych wypowiedzi, w których celowo dobiera i uzasadnia zastosowane środki językowe.

Tworzenie wypowiedzi

Ocena	Wymagania Uczeń:
dopuszczająca	Rozpoznaje i rozumie najważniejsze pojęcia, w szczególności streszczenie, parafrazę czy manipulację językową, a także formy wypowiedzi argumentacyjnej i użytkowej oraz ich elementy. Tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi, wykorzystując elementarne wnioskowanie i nieskomplikowaną strukturę, adekwatną do omawianych zagadnień.
dostateczna	Rozumie podstawowe treści i zasady językowe, a także stosuje je w praktyce na poziomie odtwarzania i prostego przetwarzania informacji. Samodzielnie tworzy nieskomplikowane, logiczne i spójne wypowiedzi, zachowując podstawowe cechy wymaganej formy, w szczególności argumentacyjnej czy użytkowej. W swoich wypowiedziach rozpoznaje i poprawnie stosuje podstawowe normy etyki językowej, a także formułuje proste stanowisko i uzasadnia je w sposób zrozumiały.
dobra	Analizuje i porządkuje informacje, rozpoznając ich funkcje w wypowiedzi. Tworzy poprawne, logiczne argumenty, ilustrując je trafnymi, uogólnionymi przykładami. Wyjaśnia podstawowe mechanizmy językowe, w tym proste formy manipulacji.
bardzo dobra	Tworzy samodzielną, rozbudowaną i logicznie uporządkowaną wypowiedź zgodną z zasadami danej formy, świadomie dobierając informacje, argumenty i środki językowe. Analizuje i przetwarza teksty, selekcjonuje treści oraz uzasadnia swoje decyzje, dbając o kompozycję, poprawność, spójność i kulturę komunikacji.
celująca	Tworzy dojrzałe, samodzielne i oryginalne wypowiedzi, w których świadomie i twórczo wykorzystuje wiedzę językową. Analizuje, ocenia i porównuje argumenty oraz kształtuje przekaz w sposób precyzyjny, celowy i adekwatny do sytuacji komunikacyjnej.

Kształcenie literackie i kulturowe

Ocena	Wymagania Uczeń:
dopuszczająca	W podstawowym zakresie rozumie treść omawianych utworów i tekstów kultury, wskazuje ich najważniejsze elementy. Rozróżnia podstawowe cechy fraszki, epopei i reportażu. Rozpoznaje archaizm oraz wskazuje jego obecność w tekście. Wykonuje proste zadania dotyczące lektury, korzystając ze wskazówek nauczyciela.
dostateczna	Rozumie podstawowy sens poznawanych utworów i tekstów kultury. W prosty sposób przedstawia ich treść oraz główne elementy, wykorzystując pojęcia literackie do ich opisu. Formułuje podstawowe, dosłowne wnioski i oceny, opierając się na informacjach podanych wprost. Odtwarza najprostsze związki między tekstem a omawianym kontekstem historycznym, literackim i kulturowym oraz wyjaśnia podstawowe funkcje poznanych środków i gatunków.
dobra	Samodzielnie i poprawnie odczytuje teksty literackie i teksty kultury, wyjaśnia ich sens oraz wskazuje główne elementy i problematykę. Dostrzega związki między tekstem a jego kontekstem historycznym, literackim i kulturowym oraz odczytuje przedstawione w nim wartości. Wykorzystuje podstawowe pojęcia literackie w analizie utworu, a swoje zdanie uzasadnia, odwołując się do treści i odpowiednio dobranych fragmentów tekstu.
bardzo dobra	Samodzielnie, świadomie odczytuje oraz interpretuje teksty kultury, trafnie posługując się pojęciami literackimi, wnikliwie analizując treść, budowę i znaczenie utworów oraz dostrzega ich różne konteksty. Formułuje przemyślane wnioski i potrafi wyjaśnić wartości, problemy oraz przesłanie utworu. Świadomie wykorzystuje wiedzę o gatunkach i środkach artystycznych w interpretacji.
celująca	Samodzielnie, dojrzałe i twórczo interpretuje teksty literackie i kultury. Dostrzega ukryte znaczenia oraz różne sposoby odczytania utworów. Łączy poznane dzieła i zjawiska kultury, formułuje własne, oryginalne opinie oraz potrafi je dobrze uzasadnić, wykorzystując poznane pojęcia i konteksty.

Kształcenie językowe

Ocena	Wymagania Uczeń:
dopuszczająca	Posiada podstawowe wiadomości o języku i wykonuje proste zadania według wzoru. Rozpoznaje podstawowe zjawiska językowe

	dotyczące budowy, znaczenia i funkcji wyrazów oraz wypowiedzeń. Wskazuje podstawowe cechy wypowiedzeń wielokrotnie złożonych, rozpoznaje różne rodzaje słownictwa, podstawowe style wypowiedzi oraz odróżnia wyrazy rodzime i zapożyczone. Stosuje poznane zasady w prostych ćwiczeniach.
dostateczna	Rozumie podstawowe zasady dotyczące języka i stosuje je w prostych sytuacjach. Rozpoznaje poznane zjawiska językowe, wykorzystuje podstawową wiedzę o budowie i funkcji wyrazów oraz wypowiedzeń. Wykonuje ćwiczenia wymagające zastosowania poznanych zasad, z pomocą poprawia proste błędy językowe i dobiera odpowiednie formy wypowiedzi do określonej sytuacji.
dobra	Rozumie i wyjaśnia zasady językowe, poprawnie stosuje je w różnych sytuacjach. Samodzielnie analizuje budowę wypowiedzeń, dobiera odpowiednie słownictwo i styl do celu wypowiedzi oraz poprawia błędy językowe. Tworzy wypowiedzi zgodne z zasadami języka, wykorzystując poznane wiadomości i umiejętności w praktyce.
bardzo dobra	Samodzielnie analizuje i tworzy różnorodne wypowiedzi, wykorzystując wiedzę o języku, słownictwie i stylach wypowiedzi. Wyjaśnia, jaką funkcję pełnią środki językowe w tekście oraz świadomie dobiera sposób wypowiadania się do sytuacji.
celująca	Twórczo i samodzielnie wykorzystuje wiedzę o języku podczas analizowania i tworzenia wypowiedzi. Świadomie dobiera słownictwo, styl i środki językowe, uzasadnia swoje wybory oraz stosuje zasady kultury języka odpowiednio do celu i odbiorcy.

Tworzenie wypowiedzi

Ocena	Wymagania Uczeń:
dopuszczająca	Rozpoznaje najważniejsze elementy CV, podania i listu motywacyjnego, a także innych form wypowiedzi użytkowej. Wykonuje proste zadania związane z tworzeniem tych form oraz pisze krótkie teksty według podanego wzoru.
dostateczna	Samodzielnie tworzy proste wypowiedzi użytkowe, zachowując ich podstawowy układ i uwzględniając najważniejsze informacje. Formuluje jasne i zrozumiałe teksty zgodne z podstawowymi zasadami języka.
dobra	Tworzy poprawne i uporządkowane wypowiedzi dostosowane do celu i odbiorcy. Samodzielnie dobiera treść, zachowuje właściwą kompozycję oraz stosuje odpowiedni styl wypowiedzi.
bardzo dobra	Tworzy rozbudowane i przemyślane teksty, świadomie wykorzystując zasady kompozycji, języka i komunikacji. Sprawnie przedstawia informacje oraz kształtuje wypowiedź tak, aby była skuteczna i odpowiednia do sytuacji.
celująca	Tworzy dojrzałe i samodzielne wypowiedzi, w których celowo wykorzystuje poznane zasady tworzenia tekstów użytkowych. Trafnie kształtuje sposób przekazu, uwzględniając cel, odbiorcę i sytuację komunikacyjną.